

[Jørgen Jensen.]

takten. Men staten er jo næsten bastet og bundet gennem talrige lovbestemmelser om udgifter, tilskud og refusioner. Det er derfor ikke muligt at foretage voldsomme spring fra det ene år til det andet. Det er godt, at regeringen har taget alvorligt fat på hele spørgsmålet om byrdefordelingen mellem stat og kommuner og de dertil knyttede refusionsordninger.

En anden vigtig ting er, at også stignings-takten i nyansættelser af personale er formindsket, så vidt jeg kan se. Dette er dels resultatet af en noget reduceret aktivitetsstigning, dels af gennemførte og planlagte rationaliseringer. Jeg ønsker regeringen held og lykke med det fortsatte rationaliseringsarbejde i staten. Enhver privat virksomhed er i disse år simpelt hen tvunget til at rationalisere for at kunne overleve. Godt, at staten uden at være underkastet dette direkte motiv gør det samme.

Både de relative besparelser og den afsvækkede stigning i personaleantallet kan i øvrigt utvivlsomt henføres til den skærpede budgetkontrol og stillingskontrol, finansministeren gennemførte i sommer. Også i de kommende år, tror jeg, vil denne større årvågenhed give resultater.

Hvor stor en del af landets produktion og af borgernes indtægter lægger det offentlige — stat, kommuner, sociale sikringsordninger m. v. — nu beslag på? Jeg har ikke selv kunnet finde procenten, men den må vel på nærværende tidspunkt ligge omkring de 35. Måske kan finansministeren oplyse tallet. Hvis jeg har nogenlunde ret, er det et højt tal. Mange, mange mennesker og dermed skatteydere vil mene, at det er et for højt tal. Jeg er enig i, at der må findes en fornuftig balance mellem den offentlige aktivitet og den private virksomhed, mellem offentligt forbrug og investering og tilsvarende privat. Skal vi være realistiske, må vi erkende, at der stilles ønsker og krav til det offentlige fra mange sider. Næsten alle befolkningskredse gør det, og mange af dem ømmer sig samtidig over stigende skatter og afgifter. Ønsker man virkelig, at de offentlige udgifter skal ned, må disse krav reduceres eller forsvinde. Men enhver kan vel se, at de helt store udgiftsposter på statsbudgettet vanskeligt kan reduceres,

men snarere vil have en tendens til at stige yderligere. Det drejer sig om udgifterne til undervisning og uddannelse, til trafik anlæg, til sociale formål, til sundhedsvæsenet m. m. Her møder vi bastante og håndfaste folkekrav om en kraftig indsats af det offentlige. Her foreligger også forsømmelser fra tidligere år, som skal indhentes. På disse områder ytrer velstandssamfundets ønsker sig i særlig grad.

Til gengæld må vi så bestræbe os for at finde besparelser på andre poster, på gamle bevillinger, som ikke længere dækker påtrængende behov, og endvidere må vi føre en økonomisk politik, der i højest mulig grad appellerer til borgernes selvvirksomhed. Her kan jeg med glæde nævne, at indeksopsparingsordningen har været så stor en succes som privat alderdomsforsørgelsesmiddel.

Staten og kommunerne må ikke stå som fjender for borgerne og erhvervslivet. Enhver tænkende vil indrømme, at offentlig virksomhed i mangfoldige tilfælde danner forudsætningen for øget produktivitet i erhvervslivet. Jeg behøver slet ikke at nævne eksempler herpå. Men samtidig med at vi anerkender dette grundsynspunkt, må vi have den anden side for øje. Gennem den offentlige virksomhed lægges der beslag på de samme midler og den samme arbejdskraft, som den private produktion, taget i videste forstand, kunne anvende. I den sidste ende er det i væsentlig grad denne produktion, som skal danne grundlaget for den offentlige virksomhed og for mange af de ydelser, stat og kommuner stiller til borgernes rådighed.

Lad mig her minde om, at det er et begrænset udsnit af befolkningen, der skal præstere denne produktion og samtidig yde langt de største bidrag til de offentlige kasser. Det er den voksne mellemgeneration, mens de fleste unge og de fleste ældre modtager. Mine betragtninger om disse forhold har ikke mindst taget sigte på de fordelingsmæssige opgaver, som staten i stigende grad har påtaget sig. Måske har vi her været for large med at gennemføre og opretholde meget bredt virkende foranstaltninger, således at mindre grupper, der virkelig har hjælp og støtte behov, er blevet skubbet til side og længe har været forsømt. Heller ikke her behøver jeg at nævne eksempler — men